

**Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIS-1289/20-S

Název	Základní škola Kostelec nad Černými lesy
Sídlo	nám. Smiřických 33, 281 63 Kostelec nad Černými lesy
E-mail	zskostelecnci@volny.cz
IČ	61883328
Identifikátor	600045412
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Lenka Rosensteinová
Zřizovatel	Město Kostelec nad Černými lesy
Místo inspekční činnosti	nám. Smiřických 33, 281 63 Kostelec nad Černými lesy
Termín inspekční činnosti	14. 9. 2020 – 18. 9. 2020

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou a školní družinou podle příslušných školních vzdělávacích programů, jejich naplňování podle § 174 odst. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Inspekční činnost na podnět podle § 174 odst. 6 školského zákona.

Charakteristika

Příspěvková organizace (dále „škola“) vykonává činnost základní školy (dále ZŠ), školní družiny a školní jídelny.

Počet žáků ve škole dlouhodobě narůstá. Od minulého inspekčního hodnocení v roce 2014 došlo k navýšení nejvyššího povoleného počtu žáků ZŠ z 800 na 920 a nejvyššího povoleného počtu účastníků zájmového vzdělávání ve školní družině z 230 na 300.

V ZŠ byl ke dni inspekce nejvyšší povolený počet žáků naplněn na 92 %. Speciální vzdělávací potřeby (dále SVP) má přibližně desetina z 843 žáků. K pravidelné docházce do 10 oddělení školní družiny bylo ke dni inspekce zapsáno 285 účastníků, naplněnost je 95 %. Polovina žáků školy dojíždí z okolních obcí.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Priority rozvoje školy stanovené její ředitelkou v koncepčních dokumentech a plánech jsou cíleny na široké spektrum oblastí. Jejich plnění je pravidelně vyhodnocováno a analyzováno. Úspěšná je škola především v oblasti rozvoje materiálního a prostorového zabezpečení a environmentálního vzdělávání. Přispívá k tomu mj. zařazení předmětu Život v regionu, nabídka volitelných předmětů na druhém stupni, obsahová skladba zájmového vzdělávání i projektová činnost školy. V některých oblastech však nejsou vize a strategie školy zcela naplňovány, např. v deklarovaném zkvalitňování personálních podmínek vzdělávání, účelné aplikaci nových vzdělávacích metod a postupů do výuky a v efektivitě podpory žáků ohrožených školním neúspěchem.

Ředitelka úzce kooperuje se svými dvěma zástupci, vedoucí vychovatelkou školní družiny i školním poradenským pracovištěm tvořeným výchovnými poradkyněmi, školní metodičkou prevence a školním psychologem. Nastavený hospitační, kontrolní a evaluační systém však není efektivní. Nepřispívá k odstranění všech nedostatků identifikovaných vedením školy v průběhu vzdělávání a pracovníky České školní inspekce (dále ČŠI) také v poskytování účinné podpory žákům se SVP, především na druhém stupni.

Komunikační systém ve škole je funkční. Nastavená pravidla napomáhají k bezproblémové organizaci vzdělávání. Komunikace školy se zákonnými zástupci žáků je účelná, vhodně ji podporují úzká spolupráce s organizací rodičů i akce školní družiny, kterých se zákonní zástupci často aktivně účastní. Škola o svých aktivitách průběžně informuje také ostatní veřejnost.

Zařízení většiny učeben je funkční a vhodně podporuje výuku. Velmi dobré zázemí má škola pro výuku přírodovědných předmětů a pracovních činností, efektivně je využíván relaxačně-sportovní venkovní areál, který je zkvalitňován v souladu s doporučeními ČŠI při minulém inspekčním hodnocení. V době inspekce však měla škola k dispozici pouze jednu počítačovou pracovnu se 14 počítači, podmínky pro naplňování výstupů vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie nejsou vzhledem k vysokému počtu žáků školy optimální. Školní družina nemá pro zájmové vzdělávání vlastní učebny, využívá dobře vybavené kmenové třídy a další prostory školy. Dotace z projektů a od zřizovatele jsou vhodně využívány pro zlepšení kvality výuky i na vybudování a vybavení odborných učeben.

Pedagogický sbor je dlouhodobě stabilní. Ačkoli ředitelka průběžně usiluje o získání odborně kvalifikovaných pedagogických pracovníků, ve srovnání s předchozím hodnocením došlo ke snížení jejich podílu. Aktuálně působí ve škole celkem třetina nekvalifikovaných učitelů, na prvním stupni je nekvalifikovaně vedena až polovina vyučovacích hodin. Absence způsobilosti k výuce konkrétního předmětu se negativně projevila především v průběhu výuky a výsledcích vzdělávání v matematice, fyzice a anglickém jazyce. Většina vychovatelek ve školní družině a asistentek pedagoga splňuje požadavky odborné kvalifikace, ostatní studují. Další vzdělávání pedagogů je prioritně zaměřeno na studium pro získání odborné kvalifikace a prevenci rizikových jevů, což se pozitivně odráží v jejich

nízkém výskytu. Příležitostí ke zlepšení je zaměření profesního rozvoje pedagogů na využívání širšího spektra vzdělávacích metod v průběhu výuky a na individualizaci, diferenciaci a hodnocení žáků. Začínajícím učitelům i vychovatelům je poskytována účinná podpora. V rámci přijatých opatření po předchozí inspekční činnosti splňují již všichni specialisté požadované kvalifikační předpoklady.

Preventivní systém je kvalitně nastaven a přispívá k omezování všech forem rizikového chování. O pravidlech a podmínkách bezpečnosti a ochrany zdraví jsou žáci pravidelně poučováni a dodržují je. Míra úrazovosti se nezvyšuje, škola ji sleduje a vyhodnocuje. Budovy jsou zajištěny proti nepovolenému vstupu cizích osob.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Výuka byla zpravidla dobře promyšlená a realizovaná v souladu se Školním vzdělávacím programem pro základní vzdělávání (dále ŠVP ZV). Účelně navazovala na distanční vzdělávání v minulém školním roce, učitelé se nejčastěji zaměřili na procvičování a zopakování učiva. Požadavky kladené na žáky byly ve většině případů přiměřené a srozumitelné, převažovala vstřícná, neformální a otevřená komunikace mezi nimi a učiteli. Žáci respektovali dohodnuté normy chování. Důraz byl kladen především na rozvíjení jejich vědomostních a dovednostních cílů, chyběla vhodná podpora rozvoje jejich postojů. Motivace byla vždy založena na pozitivních prvcích. Tempo výuky většinou respektovalo tempo žáků. Jejich pozornost vyučující vhodně udržovali uplatňováním pohybových a relaxačních činností.

Po organizační stránce nebyly některé vyučovací hodiny účelně nastaveny. Nejčastěji se střídala frontální výuka se samostatnou prací žáků. Jejich účelnost snižovala nízká míra využívání prvků aktivního a kritického myšlení. Pouze ve třetině hodin se učitelům podařilo vytvářet vhodné podmínky pro aktivizaci žáků po většinu vyučovací doby. Učitelé žáky téměř nevedli k samostatnému objevování nových poznatků, nerozvíjeli jejich zvědavost, schopnost o problémech diskutovat, konstruktivně řešit zadané úlohy, obhajovat své postupy řešení a navzájem je porovnávat. Podpora jejich spolupráce při skupinové práci nebo při práci ve dvojicích se vyskytla ojediněle. Názorné učební pomůcky byly využity v malé míře, didaktická technika pouze v pětině případů, nejčastěji učiteli jako zdroj materiálů pro opakování a upevnění učiva z minulého ročníku. Společnými znaky výuky byla účelná práce s chybou. Hodnocení žáků učiteli nebylo až na výjimky zaměřené na pokrok a naznačení dalšího možného rozvoje, postrádalo jasnou argumentaci. Vzájemné vrstevnické hodnocení se neobjevilo, jen v některých třídách nižších ročníků byli žáci vedeni k sebereflexi využitím vhodných forem sebehodnocení. Při závěrečném shrnutí a zhodnocení hodiny učiteli se se jen zřídka projevíly zásadní hodnotící prvky, většinou však nebylo zařazeno vůbec.

K uplatňování rovných příležitostí ke vzdělávání účinně napomáhala přítomnost asistentek pedagoga. Způsob práce a kompetence mezi nimi a učiteli jsou nastaveny funkčně a respektují individuální možnosti a potřeby žáků se SVP. Příležitostí ke zlepšení je však častější diferenciaci vzdělávacích cílů, metod i zadávaných úkolů s ohledem na rozdílné vzdělávací předpoklady žáků včetně žáků nadaných.

V prvním ročníku učitelky cíleně podporují navazování dobrých vztahů mezi spolužáky a vytvoření pozitivního třídního klimatu. Vhodnými aktivitami a činnostmi napomáhají rozvoji hrubé i jemné motoriky žáků. Při výuce je postupně a nenásilně vedou ke srozumitelnému a jasnému vyjadřování, základním početním představám a správným učebním návykům.

Při výuce českého jazyka učitelky vytvářely prostor pro spontánní mluvní projevy žáků i vzájemnou komunikaci, nechyběla provázanost s reálnými životními situacemi. Běžnou součástí hodin je využívání pracovních listů a dalších textových materiálů. Při práci s nimi byla věnována dostatečná pozornost porozumění obsahu textů a práci s chybou. Metody práce s textem byly efektivnější ve vyšších ročnících, v nižších ročnících někdy docházelo k nevyvážené časové dotaci těchto aktivit, pro některé žáky bylo náročné udržet pozornost. Podpora čtenářství probíhá nejen ve výuce, ale také např. při tvorbě školního časopisu. Žáci uplatňují získané komunikativní kompetence i zapojením do literárních a recitačních soutěží. Výuka volitelného předmětu Čtenářská dílna vedla žáky k účelné práci s ukázkami z literárních děl, seznamování s literárními termíny a konstruktivní diskuzi.

Hospitované hodiny cizích jazyků měly různou kvalitu. Učitelé při komunikaci se žáky cizí jazyk využívali jen občas. Žáci byli vedeni k samostatnému vyjadřování, což se někdy nedařilo. Pedagogové kladli důraz na správnou výslovnost žáků, rozvoj jejich slovní zásoby, procvičování gramatiky. Výjimečně byly využívány mezipředmětové vztahy. Pouze ojedinele byl vhodně zařazen poslech rodilých mluvčích. S cizojazyčnými materiály žáci nepochybovali.

V hodinách přírodovědných předmětů a matematiky byly příhodně procvičovány a upevňovány početní dovednosti a pracovní postupy. Učitelům se dařilo vhodnými úlohami rozvíjet logické myšlení. Efektivitu dosahování vzdělávacích cílů zvyšovalo propojení opakování a procvičování již osvojeného učiva s jeho rozšiřováním o nové matematické a přírodovědné poznatky i využitím znalostí a dovedností žáků z reálných životních situací. Příležitost ke zlepšení má škola v širším využití názorných pomůcek, přírodnin, popř. bezpečných chemických látek. Žáci jsou při vzdělávání přírodovědných předmětů správně vedeni k osvojení znalostí, dovedností a návyků, utváření hodnotové struktury a životního stylu potřebných k ochraně životního prostředí.

Při výuce společenských věd učitelé kladli důraz na zjišťování informací a jejich další využití žáky. Vhodně zařazovali aktivity pro rozvoj sebepojetí a podporu sociálních dovedností žáků. Prezentační technika byla smysluplně využita. V hodinách vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět na prvním stupni se učitelky účelně zaměřily na poznávání a ochranu přírody.

Úspěšně plněným cílem hodin tělesné výchovy bylo vzbudit a prohloubit zájem o tělocvičné aktivity jako nutné životní potřeby a postoje ke zdraví, podřizovat chování žáků stanoveným pravidlům, vést je k aktivnímu uplatňování rozvoje dovedností a vědomostí v podmínkách zájmové a spontánní činnosti. Učitelé využili maximálně vyučovací čas, průběžně žáky hodnotili a v závěru je motivovali k dalším sportovním aktivitám.

Zájmové vzdělávání ve školní družině nabízí účastníkům pestrou a hravou činnost, vede je ke smysluplnému využívání volného času. Jednotlivé činnosti jsou časově vyvážené a vycházejí z jejich individuálních potřeb a zájmu. Účastníci se učí otevřené komunikaci, schopnosti naslouchat ostatním a být ohleduplní vůči druhým, odpovědnosti za svou osobu a za své zdraví. Pro všechna oddělení jsou pořádány pravidelné společné akce. Účinná podpora je poskytována účastníkům se SVP.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola pro zjišťování a ověřování úrovně a kvality vzdělávání využívá různé postupy a metody, např. průběžnou klasifikaci, souhrnné opakovací práce a srovnávací ročníkové testy zadávané vyučujícími jednotlivých předmětů. Na základě jejich vyhodnocení v rámci metodických sdružení přijímá vedení školy některá opatření, např. personální změny v zajištění výuky problémových předmětů. Tato opatření jsou však účinná pouze částečně

(viz níže). Vnější evaluační prostředky pro ověřování kvality vzdělávání nebyly v posledních dvou školních letech využívány vůbec.

Dosahované vzdělávací výsledky většiny žáků odpovídají požadovaným výstupům realizovaného ŠVP ZV. Dvě třetiny žáků ve školním roce 2019/2020 prospěly s vyznamenáním, jeden žák neprospěl. Systém realizace podpory žáků ohrožených školním neúspěchem, tj. žáků hodnocených alespoň v jednom vyučovacím předmětu stupněm „dostatečný“, není jednotně nastaven, individuální podporu a doučování jim poskytují vyučující nepravidelně na základě vlastní iniciativy. Efektivita těchto opatření je v některých případech nízká. Mezi tyto žáky patřil v prvním pololetí minulého školního roku i jeden žák prvního ročníku, kterému nebyla poskytována účelná podpora pro usnadnění jeho adaptace na školní prostředí.

Žákům se SVP jsou poskytována podpůrná opatření na základě doporučení poradenských zařízení a podpůrná opatření prvního stupně také z iniciativy školy. Podpora je školním poradenským pracovištěm správně nastavena a učitelům doporučena, ve výuce však není vždy účelně realizována. Její efektivita byla ve školním roce 2019/2020 vyšší na prvním stupni, na druhém stupni však byla školním neúspěchem již ohrožena až polovina z těchto žáků.

Úspěšnost žáků při přechodu na střední školy je ředitelkou sledována pouze nahodile při rozhovorech s nimi v rámci jejich individuálních návštěv ve škole.

Vedení školy systematicky podporuje kvalitní vztahy mezi žáky i mezi učiteli a žáky. Úspěšně funguje žakovský parlament. Velmi dobré výsledky škola vykazuje v několika oblastech - aktivně spolupracuje s dalšími školami regionu, rozvíjí sounáležitost se svým městem a regionem spoluprací s místní knihovnou, muzeem aj. Kvalitnímu rozvoji sociálních kompetencí žáků napomáhá také účast při charitativních akcích i dobrovolnictví. V souladu s nastavenými prioritami škola vhodně realizuje environmentální vzdělávání žáků, kteří se zapojují do příhodných ekologických projektů a umožňuje jim časté využívání přírodních materiálů, např. v rámci využití nové ekologické pracovny v areálu školy.

Aktivity cílené na prevenci rizikového chování jsou realizovány průběžně v rámci výuky, formou vzdělávacích programů, projektů a besed. Žáci mají k dispozici také schránku důvěry, kterou pro řešení svých problémů využívají. Výsledkem je nízký výskyt rizikového chování žáků a minimální počet snížených známek z chování. Počet uložených kázeňských opatření je vyrovnáný s počtem pochval.

Výsledky účastníků zájmového vzdělávání ve školní družině jsou v souladu s cíli stanovenými ve Školním vzdělávacím programu pro zájmové vzdělávání. Realizována je přínosná spolupráce mezi všemi odděleními a probíhá převážně pořádáním sportovních soutěží. Všichni účastníci jsou dostatečně motivováni k získávání nových informací prostřednictvím zážitkových metod práce, jsou také systematicky vedeni k sebepoznání, rozvoji osobnostních a sociálních dovedností i individuálních zájmů, což je zřejmé z výsledků především společenských a environmentálních akcí.

Závěry

Vývoj školy

- navýšení nejvyššího povoleného i skutečného počtu žáků v základní škole a účastníků ve školní družině od předchozí inspekční činnosti,
- od předešlé inspekční činnosti se zvýšil počet tříd i oddělení a počet pedagogických pracovníků, přibýly některé nové prostory pro vzdělávání,

- snížil se podíl odborně kvalifikovaných učitelů,
- škola z většiny naplnila doporučení k zlepšení z předchozí inspekční činnosti, některé nedostatky však přetrvávají, např. jen ojedinělé zařazení strukturovaného závěru hodin a jejich zhodnocení učiteli.

Silné stránky

- projektová činnost školy a efektivní spolupráce s partnery různého zaměření s pozitivním vlivem na materiální a prostorové podmínky vzdělávání,
- otevřenost školní družiny směrem k rodičovské veřejnosti s pozitivním dopadem na kvalitu výchovně vzdělávacího procesu,
- úspěšná realizace preventivních, environmentálních a sportovních aktivit významně podporující rozvoj osobnostních a sociálních dovedností žáků a účastníků zájmového vzdělávání.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- nedostatky v řídicí a kontrolní činnosti - v neidentifikování nedostatků v průběhu a výsledcích vzdělávání,
- využívání úzkého spektra vzdělávacích metod s negativním dopadem do průběhu vzdělávání, nízká míra diferenciací vzdělávacích cílů, postupů vzdělávání a jen ojedinělé užití formativního hodnocení,
- nízká efektivita podpory žákům ohroženým školním neúspěchem a na druhém stupni také žákům se SVP,
- absence využívání vnějších evaluačních prostředků pro ověřování výsledků vzdělávání žáků.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- zvýšit účinnost řídicí činnosti, identifikovat případné nedostatky a přijímat účinná opatření k jejich odstranění,
- zacílit další vzdělávání pedagogických pracovníků na využívání širšího spektra metod výuky, diferenciací vzdělávacích cílů, postupů a užití formativního hodnocení,
- využívat vnější evaluační prostředky pro ověřování úrovně výsledků vzdělávání žáků a následně přijímat opatření k jejich zlepšování,
- zefektivnit poskytování podpory žákům ohroženým školním neúspěchem a žákům se SVP.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 15 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Středočeský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e- podatelnu csi.s@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina Základní školy Kostelec nad Černými lesy, náměstí Smiřických 33, 281 63 Kostelec nad Černými lesy, účinná od 18. února 2010
2. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení, aktuální stav
3. Rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ve věci návrhu na zápis změny v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení, čj. MSMT-4199/2018-3, účinné od 1. září 2018
4. Jmenování do funkce ředitelky, vydané Městem Kostelec nad Černými lesy, účinné od 1. července 2007, Potvrzení ve funkci ředitelky školy na dobu neurčitou, vydané Městem Kostelec nad Černými lesy 7. října 2019
5. Koncepce školy – strategický plán rozvoje Základní školy Kostelec nad Černými lesy 2016 - 2020
6. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Naše škola“, s Dodatkem – Školní vzdělávací program pro školní družinu, účinný od 30. srpna 2018
7. Školní řád ZŠ, účinný od 1. září 2020 ke dni inspekce
8. Vnitřní řád školní družiny, účinný od 1. září 2020 ke dni inspekce
9. Třídní knihy a přehledy výchovně vzdělávací práce - školní roky 2019/2020 a 2020/2021 ke dni inspekce
10. Záznamy z pedagogické rady a provozních porad - školní roky 2019/2020 a 2020/2021 ke dni inspekce
11. Personální dokumentace školy včetně plánu a přehledu účasti v dalším vzdělávání pedagogických pracovníků školní roky 2019/2020 a 2020/2021 ke dni inspekce
12. Výroční zpráva o činnosti školy - školní rok 2018/2019
13. Školní matrika - ZŠ, školní družina - aktuální stav ke dni inspekce
14. Rozvrhy vyučovacích hodin tříd a rozvržení přímé pedagogické činnosti pedagogických pracovníků - školní roky 2019/2020 a 2020/2021
15. Dokumentace zjišťující a hodnotící výsledky vzdělávání – školní rok 2019/2020
16. Doklady o přijímání žáků k základnímu a zájmovému vzdělávání, rozhodování o přestupech žáků z jiných škol a povolení odkladu povinné školní docházky pro školní roky 2019/2020 a 2020/2021 ke dni inspekce
17. Plány hospitační a kontrolní činnosti - školní roky 2019/2020 a 2020/2021, dokumentace z kontrolní, hospitační a evaluační činnosti - školní roky 2019/2020 a 2020/2021 ke dni inspekce
18. Záznamy z jednání metodických orgánů - školní roky 2019/2020 a 2020/2021 ke dni inspekce
19. Dokumentace výchovného poradenství a prevence rizikového chování - školní roky 2019/2020 a 2020/2021 ke dni inspekce
20. Inspekční zpráva, čj. ČŠIS- 546/14-S, z 8. dubna 2014
21. Webové stránky školy <http://www.zskncl.cz>
22. Zápis z jednání ČŠI s ředitelkou z 18. září 2020

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Středočeský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky

(g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.s@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Iveta Hroudová, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu	Hroudová v. r.
Mgr. Zdenka Čiháková, školní inspektorka	Čiháková v. r.
PhDr. Jana Pavlová, Ph.D., školní inspektorka	Pavlová v. r.
RNDr. Antonín Smrž, školní inspektor	Smrž v. r.
Bc. Dana Nulíčková, kontrolní pracovnice	Nulíčková v. r.
Mgr. Helena Zahradníčková, odborník na základní a zájmové vzdělávání	Zahradníčková v. r.

V Praze 30. září 2020

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Lenka Rosensteinová, ředitelka školy	Rosensteinová v. r.
---	---------------------

V Kostelci nad Černými lesy 7. října 2020